

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં

સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૧૪૨૭/૨૦૧૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એમ. ઠાકર

સહી/—

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	હા
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ	ના

	નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	
--	-----------------------------	--

=====

જ્યોતીન્દ્ર શંભુપ્રસાદ ભટ્ટઅરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી અને ૨સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફે શ્રી વાય.વી. શાહ, વકીલ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧-૨ તરફે શ્રી અમિત બારોટ, આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ
પ્લીડર

સામાવાળા(ઓ) નં. ૩ તરફે શ્રી મેહુલ એસ. શાહ, વકીલ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એમ. ઠાકર

તારીખ: ૨૧/૦૩/૨૦૧૬

મૌખિક ચુકાદો

અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી વાચ.વી. શાહ, સામાવાળા નં. ૩ તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી મેહુલ શાહ અને સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરફે વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર શ્રી બારોટને સાંભળ્યા.

૧.૧ રૂલ. સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરફે વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર શ્રી બારોટે રૂલની બજવણી જતી કરી છે, અને સામાવાળા નં. ૩ તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી મેહુલ શાહે રૂલની બજવણી જતી કરી છે.

૧.૨ અરજદારના વિદ્વાન વકીલની વિનંતીથી અને તકરારના સ્વરૂપ તથા વિષયને ધ્યાનમાં રાખીને તેમજ સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલ/આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરની સંમતિથી, આ પિટિશન આજે આખરી નિર્ણય માટે હાથ પર લેવામાં આવેલ છે.

૨. હાલની પિટિશનમાં, અરજદારે અન્ય બાબતોની સાથે એવી અરજ કરેલ છે કે:—

"૭એ) જ્યારે અરજદાર તારીખ ૭.૭.૨૦૦૭ ના રોજ નોકરીમાંથી નિવૃત્ત થયા હતા અને ગ્રેયુઇટીની રકમ તારીખ ૭.૭.૨૦૦૮ ના રોજ વ્યાજ વિના ચૂકવવામાં આવી હતી ત્યારે એક વર્ષ પછી થયેલ વિલંબિત ચુકવણી માટે સામાવાળા બેંકને વાસ્તવિક ચુકવણી થાય ત્યાં સુધી સદર અધિનિયમની કલમ ૭(૩એ) હેઠળ ૧૦% ચાલુ વ્યાજ અને કલમ ૮ હેઠળ ૧૫% ના દરે કાનૂની વ્યાજ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપીને, જ્યારે

સામાવાળા બેંકને તારીખ ૨.૧૨.૨૦૦૬ ના રોજ એલ.આઈ.સી. ઓફ ઇન્ડિયાની માસ્ટર પોલિસીમાંથી રૂ. ૩,૭૩,૬૨૦ ની ગ્રેયુઈટીની રકમ પ્રાપ્ત થઈ હતી અને તે પછી લાંબા વિલંબ બાદ તેમજ અરજદારને તેમની સામાન્ય આદત મુજબ લિટિગેશનના વિવિધ તબક્કાઓ હેઠળ અહીંથી તહીં રખડાવીને, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો વિના કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી અને એપેલેટ ઓથોરિટી દ્વારા પસાર કરાયેલ અને રેકર્ડ પર સ્પષ્ટ અધિકારક્ષેત્રની ભૂલ કરનાર વાદગ્રસ્ત હુકમોને રદબાતલ કરીને તથા અપનાવીને યોગ્ય રિટ, નિર્દેશ અથવા હુકમ ફરમાવવા મહેરબાની કરશો;"

૩. અરજદાર દ્વારા અરજ કરવામાં આવેલ દાદનું વાંચન કરતાં પ્રથમ દષ્ટિએ એવું ફલિત થાય છે કે અરજદાર ગ્રેયુઈટીની ચુકવણીમાં થયેલ વિલંબના કારણે વ્યાજનો દાવો કરે છે.

૩.૧ જોકે, પિટિશનના મેમોમાં તથા કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી સમક્ષ દાખલ કરાયેલ અરજીમાં અરજ કરવામાં આવેલ દાદનું સંયુક્ત વાંચન કરતાં, તેવું ફલિત થાય છે કે વાસ્તવમાં અરજદાર ગ્રૂપ ઇન્સ્યોરન્સ માસ્ટર પોલિસી (એલ.આઈ.સી. ઓફ ઇન્ડિયાની) હેઠળ એલ.આઈ.સી. દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ ને ચૂકવવામાં આવેલ રકમ અને સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા તેમને ચૂકવવામાં આવેલ રકમ વચ્ચેના તફાવતનો દાવો કરે છે.

૩.૨ એવું જણાય છે કે ગ્રૂપ ઇન્સ્યોરન્સ માસ્ટર પોલિસી (એલ.આઇ.સી. ઓફ ઇન્ડિયાની) હેઠળ પોતાની જવાબદારી અદા કરતી વખતે, એલ.આઇ.સી.એ સામાવાળા નં. ૩ બેંકને અમુક રકમ ચૂકવી હતી જે ગ્રેચ્યુઇટી પેટે દાવેદારને ચૂકવવાની થતી હતી અને સદર જવાબદારી પૂર્ણ કરવા માટે નિયોજકે ગ્રૂપ ઇન્સ્યોરન્સ માસ્ટર પોલિસી (એલ.આઇ.સી. ઓફ ઇન્ડિયાની) લીધી હતી.

૩.૩ એવું જણાય છે કે સામાવાળા નં. ૩ બેંકે સદર અધિનિયમ હેઠળ નિયત કરાયેલા સૂત્ર મુજબ ગ્રેચ્યુઇટી પેટે ચૂકવવાપાત્ર થતી રકમની ગણતરી કરીને તેનું પ્રમાણ નક્કી કર્યું હતું અને સામાવાળા નં. ૩ બેંક દ્વારા આ રીતે તારવવામાં આવેલ રકમ સંબંધિત કામદારને ચૂકવવામાં આવી હતી, જોકે, સદર સ્કીમ હેઠળ એલ.આઇ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ રકમ નિયોજક સામાવાળા નં. ૩ બેંક દ્વારા સંબંધિત કર્મચારીને ચૂકવવામાં આવેલ રકમ કરતાં વધુ હતી.

૩.૪ આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, કામદારે અરજી રજૂ કરી હતી અને સારાંશ તેમજ અસરની દૃષ્ટિએ એવો દાવો કર્યો હતો કે એલ.આઇ.સી. દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ બેંકને ચૂકવવામાં આવેલ રકમ તેમને ચૂકવવી જોઈએ કારણ કે તેઓ વધુ રકમ માટે હકદાર બનશે અને વધુ સારા લાભ માટેનો તેમનો અધિકાર માત્ર તે રકમ સુધી મર્યાદિત ન રાખવો જોઈએ જે અન્યથા સદર અધિનિયમ હેઠળની જોગવાઈઓ અને સૂત્ર મુજબ ચૂકવવાપાત્ર થાય છે. અહીંના અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલ સદર દાવો કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી દ્વારા માત્ર એ કારણોસર નકારી

કાઢવામાં આવ્યો હતો કે કામદારના દાવા અંગે અગાઉ ન્યાયનિર્ણય કરવામાં આવ્યો હતો અને તેથી, આવા નવા દાવાને ધ્યાનમાં લઈ શકાય નહીં અને દાવેદાર કામદાર દ્વારા કરાયેલ આવી વધુ રકમ માટેનો દાવો રેસ-જુડિકેટના સિદ્ધાંતોથી બાધિત છે. એપેલેટ ઓથોરિટી દ્વારા બહાલ રાખવામાં આવેલ કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીના સદર નિર્ણયને આ પિટિશનમાં પડકારવામાં આવેલ છે.

૪. અરજદારના વિદ્વાન વકીલ શ્રી વાચ.વી. શાહે રજૂઆત કરી હતી કે એલ.આઈ.સી.એ સામાવાળા નં. ૩ બેંકને રૂ. ૩,૭૩,૬૨૦/- ની રકમ ચૂકવી હતી અને સદર રકમ એ સ્કીમ હેઠળ ગ્રેચ્યુઇટી પેટે ચૂકવવાપાત્ર રકમ છે જેના માટે સામાવાળા નં. ૩ બેંકે એલ.આઈ.સી. પાસેથી પોલિસી લીધી હતી અને તેથી, સદર રકમ અરજદારને ચૂકવવી જોઈતી હતી. અરજદારના વિદ્વાન વકીલ શ્રી શાહે રજૂઆત કરી હતી કે સામાવાળા નં. ૩ બેંકે, તેના બદલે, ગ્રેચ્યુઇટી પેટે માત્ર રૂ. ૩,૪૪,૮૮૦/- ચૂકવ્યા હતા. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે જોકે એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ રકમ બેંક દ્વારા કથિત રીતે સદર અધિનિયમની જોગવાઈઓ/સૂત્ર હેઠળ (તેમને) ચૂકવવામાં આવેલ રકમ કરતાં વધુ છે, તેમ છતાં સામાવાળા નં. ૩ બેંકે સદર વધુ રકમ ચૂકવી ન હતી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે જ્યારે સદર દાવો કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે સદર વૈધાનિક સત્તામંડળે સદર દાવા અંગે નિર્ણય કરવો જોઈતો હતો અને અરજીને એ કારણોસર નકારી કાઢવી જોઈતી ન હતી કે તેણે

દાવેદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલ એક અરજી અંગે અગાઉથી જ નિર્ણય કરી લીધો હતો અને તેથી, બીજી અરજી ટકવાપાત્ર ન હતી.

૫. સામાવાળા નં. ૩ બેંકના વિદ્વાન વકીલ શ્રી મેહુલ શાહે રજૂઆત કરી હતી કે જ્યાં સુધી સામાવાળા નં. ૩ બેંકનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, તે સ્પષ્ટ છે કે જો એલ.આઇ.સી. દ્વારા કોઈ વધુ રકમ ચૂકવવામાં આવે, તો બેંક આવી વધુ રકમ પોતાની પાસે રાખવા કે રોકી રાખવા માટે કાયદાસર રીતે હકદાર ન પણ હોય, પરંતુ સામાવાળા નં. ૩ બેંકના મત મુજબ, અરજદાર પણ અધિકારની બાબત તરીકે સદર રકમ મેળવવા માટે હકદાર બનશે નહીં, કારણ કે અરજદાર કામદારને એક સમાધાન અન્વયે રકમ ચૂકવવામાં આવી હતી જે હેઠળ દાવેદારે સમાધાન મુજબ (તેમને ચૂકવવામાં આવેલ) રકમ સ્વીકારવા માટે સંમતિ આપી હતી અને તેથી, અરજદાર એલ.આઇ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ રકમ માટે હકદાર નથી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે અગાઉની અરજીનો નિર્ણય કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી દ્વારા સમાધાનના આધારે કરવામાં આવ્યો હતો અને સમાધાન મુજબ કામદારને ચૂકવવા માટે નક્કી કરવામાં આવેલ રકમ કામદારને અગાઉથી જ ચૂકવી દેવામાં આવી છે અને તે દ્વારા, સમાધાનની શરતો મુજબ પસાર કરાયેલ કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીના હુકમનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે અને તેથી, અરજદાર દાવેદાર દ્વારા કરાયેલ પાછળની અરજી વાજબી નથી અને ટકવાપાત્ર નથી.

૬. મેં અરજદારના વિદ્વાન વકીલ અને સામાવાળા નં. ૩ બેંકના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરાયેલ રજૂઆતો ધ્યાનમાં લીધી છે અને વાદગ્રસ્ત હુકમોની પણ તપાસ કરી છે.

૭. આ પિટિશનમાં અરજદાર દ્વારા ઉપસ્થિત કરાયેલ મુદ્દાને ધ્યાનમાં લેવા અને સમજવા માટે, વાસ્તવિક પૃષ્ઠભૂમિ ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે.

૭.૧ તે વિવાદિત નથી કે અરજદાર દાવેદાર સામાવાળા બેંક દ્વારા નોકરી પર રાખવામાં આવ્યા હતા અને તેઓ સામાવાળા બેંકમાંથી નોકરીમાંથી નિવૃત્ત થયા હતા. વચનિવૃત્તિ પર, બેંક સાથેની તેમની નોકરીનો અંત આવ્યો હતો.

૭.૨ અરજદાર દાવેદારે દાવો કર્યો હતો કે જ્યારે તેમની નોકરીનો અંત આવ્યો, ત્યારે તેઓ ગ્રેયુઇટી મેળવવા માટે હકદાર હતા. એવું જણાય છે કે દાવેદારને ગ્રેયુઇટી પેટે રકમ ચૂકવવામાં આવી ન હતી, જે તેમના મત મુજબ, ચૂકવવાપાત્ર હતી.

૭.૩ વધુમાં એવું જણાય છે કે અરજદાર દાવેદારે, આવા આક્ષેપ પર કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી સમક્ષ દાવો/અરજી દાખલ કરી હતી.

૭.૪ એવું જણાય છે કે આશરે ૨૯ કર્મચારીઓએ પણ સામાવાળા નં. ૩ બેંક સમક્ષ દાવાઓ ઉપસ્થિત કર્યા હતા અને કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીએ ૨૯ અરજીઓમાં હુકમો પસાર કર્યા હતા.

૭.૫ સદર હુકમો આખરે ૨૯ રિટ પિટિશનો મારફતે આ કોર્ટ સમક્ષ પહોંચ્યા હતા. સદર ૨૯ પિટિશનોનો આ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલ સામાન્ય હુકમથી નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો અને બાબતો કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીને રિમાન્ડ કરવામાં આવી હતી.

૭.૬ એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી સમક્ષ, સદર ૨૯ પિટિશનોમાં આ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલ રિમાન્ડના હુકમ અન્વયે જ્યારે અરજીઓની નવેસરથી સુનાવણી કરવામાં આવી ત્યારે પક્ષકારો વચ્ચે સમાધાન સધાયું હતું.

૭.૭ તે વિવાદિત નથી કે કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીએ પક્ષકારો વચ્ચેના સમાધાનની શરતો મુજબ નવો હુકમ પસાર કર્યો હતો.

૭.૮ તે પણ વિવાદિત નથી કે સામાવાળા નં. ૩ બેંકે કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીના હુકમ મુજબ ચૂકવવાપાત્ર થતી રકમ અરજદાર દાવેદારને ચૂકવી દીધી હતી.

૭.૯ અરજદારના વિદ્વાન વકીલ શ્રી વાય.વી. શાહે પણ રજૂઆત કરી હતી કે દાવેદારે હુકમ મુજબ ચૂકવવાપાત્ર રકમ સ્વીકારી હતી.

૭.૧૦ જોકે, દાવેદારના મત મુજબ એલ.આઈ.સી.એ સામાવાળા નં. ૩ બેંકને જે રકમ ચૂકવી હતી તે તેમને ચૂકવવી જોઈતી હતી, જોકે, સામાવાળા નં.

૩ બેંકે માત્ર તે જ રકમ ચૂકવી હતી જે સદર અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર ચૂકવવાપાત્ર હતી અને એલ.આઈ.સી.એ વાસ્તવમાં વધુ રકમ ચૂકવી હતી તે હકીકત હોવા છતાં, સદર રકમ તેમને ચૂકવવામાં આવી ન હતી અને ઓછી રકમ ચૂકવવામાં આવી હતી. તેથી, અરજદાર દાવેદારે કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી સમક્ષ બીજી અરજી દાખલ કરી હતી અને આવી વધુ રકમ માટે અરજ કરી હતી.

૭.૧૧ સદર અરજી કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી દ્વારા રેસ-જુડિકેટના કારણોસર નકારી કાઢવામાં આવી હતી. સદર હુકમ એપેલેટ ઓથોરિટી દ્વારા બહાલ રાખવામાં આવ્યો હતો.

૭.૧૨ તેથી, કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીએ રેસ-જુડિકેટના કારણોસર તેમની અરજી નકારી કાઢી તે હુકમથી નારાજ થઈને અરજદાર દાવેદાર આ કોર્ટ સમક્ષ છે.

૮. તે વિવાદિત નથી કે એલ.આઈ.સી. પોલિસી હેઠળ ઉપલબ્ધ લાભ સદર અધિનિયમ હેઠળના સૂત્ર અનુસાર ઉપલબ્ધ લાભ કરતાં વધુ સારો/વધુ હતો.

૮.૧ તે પણ વિવાદિત નથી કે અરજદારના દાવા સંબંધે, એલ.આઈ.સી. દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ બેંકને ચૂકવવામાં આવેલ રકમ, સદર અધિનિયમ હેઠળ અને તે મુજબ અરજદારને ચૂકવવાપાત્ર રકમ કરતાં વધુ/ઉચ્ચ છે અને નિયોજક દ્વારા અરજદારને વાસ્તવમાં ચૂકવવામાં આવેલ રકમ કરતાં પણ વધુ/ઉચ્ચ છે.

૮.૨ આગળ વધતા પહેલાં, સદર અધિનિયમની કલમ ૪(પ) ધ્યાનમાં લેવી પ્રસ્તુત છે. સદર જોગવાઈ આ મુજબ છે:—

"૪(પ) આ કલમમાંની કોઈપણ બાબત નિયોજક સાથેના કોઈપણ એવોર્ડ અથવા કરાર અથવા કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળ ગ્રેચ્યુઇટીની વધુ સારી શરતો મેળવવાના નિયોજકના અધિકારને અસર કરશે નહીં." સદર જોગવાઈ નિયોજક સાથેના કોઈપણ કરાર/કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળ વધુ સારી શરતો/લાભ ઉપલબ્ધ કરાવે છે."

૮.૩ આ તબક્કે, કલમ ૪એ હેઠળની જોગવાઈ ધ્યાનમાં લેવી પણ પ્રસ્તુત છે જે સદર અધિનિયમમાં તારીખ ૧.૧૦.૧૯૮૭ થી (૧૯૮૭ ના અધિનિયમ ૨૨ ની કલમ ૫ દ્વારા) દાખલ કરવામાં આવી છે જે આ મુજબ છે:—

"[૪એ. ફરજિયાત વીમો. (૧) યોગ્ય સરકાર દ્વારા આ સંબંધમાં જાહેરનામાથી નિયત કરવામાં આવે તેવી તારીખથી, કેન્દ્ર સરકાર અથવા રાજ્ય સરકારની માલિકીના અથવા તેના નિયંત્રણ હેઠળના નિયોજક અથવા સંસ્થા સિવાયના દરેક નિયોજક, પેટા-કલમ (૨) ની જોગવાઈઓને આધીન રહીને, સદર અધિનિયમ હેઠળ ગ્રેચ્યુઇટી પેટે ચુકવણી માટેની પોતાની જવાબદારી અંગે, ધ લાઈફ ઈન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૫૬ (૧૯૫૬ નો ૩૧) હેઠળ સ્થાપિત લાઈફ ઈન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા અથવા અન્ય કોઈપણ

નિયત વીમાકર્તા પાસેથી નિયત કરવામાં આવે તે રીતે વીમો મેળવશે:
પરંતુ શરત એ છે કે જુદી-જુદી સંસ્થાઓ અથવા સંસ્થાઓના વર્ગ માટે
અથવા જુદા-જુદા વિસ્તારો માટે જુદી-જુદી તારીખો નિયત કરી શકાશે.

(૨) થી (૬) XXX XXX"

૮.૪ સદર જોગવાઈ નિયોજક પર ગ્રેયુઈટી ચૂકવવાની જવાબદારી માટે
વીમો મેળવવાની કાનૂની ફરજ લાદે છે.

કર્મચારી આવા વીમા/કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળ લાભાર્થી બનશે.

૯. એલ.આઈ.સી. સાથેની સ્કીમ/પોલિસી હેઠળ ઉપલબ્ધ લાભ/રકમ
કર્મચારીઓ કે જેઓ વાસ્તવિક લાભાર્થીઓ છે તેમના લાભ માટે અને તેમના
હિતાર્થે છે અને તેથી, તે સંબંધિત કર્મચારીના હાથમાં જ જવી જોઈએ અને
નિયોજક સદર સ્કીમ/પોલિસી હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલ લાભ/રકમ પોતાની
પાસે રાખી શકે નહીં, અથવા રોકી પણ શકે નહીં.

૯.૧ આમ, જ્યારે હાલના કેસમાં, પોલિસી હેઠળની જોગવાઈના ધ્યાને
એલ.આઈ.સી.એ સામાવાળા નં. ૩ બેંકને વધુ/ઉચ્ચ રકમ ચૂકવી છે અને
એલ.આઈ.સી.એ સદર રકમ હાલના અરજદારને ચૂકવવાપાત્ર ગ્રેયુઈટી પેટે
ચૂકવી છે ત્યારે, સદર અધિનિયમની કલમ ૪(૫) હેઠળની જોગવાઈ કે જે,
અન્ય બાબતોની સાથે એવું પ્રદાન કરે છે કે જો કર્મચારીને વધુ સારો અથવા વધુ

લાભ ઉપલબ્ધ હોય તો કર્મચારી આવા વધુ લાભ/રકમનો દાવો કરવા અને મેળવવા માટે હકદાર બનશે, તેના ધ્યાને. સદર વધુ સારો/વધુ લાભ/રકમ પોલિસીના આધારે અથવા તે હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર છે જે પક્ષકારો વચ્ચેનો કોન્ટ્રાક્ટ છે અને સંબંધિત કર્મચારી આવી પોલિસી/કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળ લાભાર્થી છે અને તેથી, સદર અધિનિયમની કલમ ૪(એ) સાથે વંચાણે લેતાં કલમ ૪(પ) ના ધ્યાને, પોલિસી/કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળની વધુ સારી/વધુ રકમ લાભાર્થી એટલે કે સંબંધિત લાભને તબદીલ કરવી જોઈએ.

૯.૨ તેથી, એવા કેસોમાં જ્યાં આવો વધુ/વધુ સારો લાભ, કર્મચારીને ઉપલબ્ધ અને ચૂકવવાપાત્ર હોવા છતાં, સંબંધિત કર્મચારીને ચૂકવવામાં ન આવે ત્યારે સદર અધિનિયમ હેઠળ રજૂ કરાયેલ અરજી પર સત્તામંડળ આવો વધુ સારો લાભ મંજૂર કરી શકે છે અને કર્મચારી આવી વધુ રકમ મેળવવા માટે હકદાર બનશે.

૯.૩ તે પ્રસ્તુત છે કે આ બાબત સદર અધિનિયમની કલમ ૪એ હેઠળની જોગવાઈના ધ્યાને વધુ સ્પષ્ટ બને છે. સદર જોગવાઈને ધ્યાનમાં લેતાં, નિયોજક એલ.આઈ.સી. પાસેથી પોલિસી લેવા અને કર્મચારીઓને ગ્રેયુઈટીની ચુકવણીનો વીમો ઉતરાવવા માટે બંધાયેલા છે.

૯.૪ સદર જોગવાઈ એ હકીકતને સ્પષ્ટ કરે છે કે નિયોજક સંબંધિત કર્મચારીને ગ્રેયુઈટી પેટે ચૂકવવાપાત્ર રકમના માત્ર એક ટ્રસ્ટી છે અને તેઓ

એલ.આઈ.સી. પાસેથી જે પણ રકમ મેળવે, તે તેમણે સંબંધિત કર્મચારીને ચૂકવી દેવી જોઈએ અને તેઓ વધુ રકમ અથવા તેનો કોઈપણ ભાગ પણ પોતાની પાસે રાખી શકે નહીં.

૯.૫ તેનાથી વિપરીત જો, કોઈપણ કારણસર, પોલિસી હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર રકમ સદર અધિનિયમ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર રકમ કરતાં ઓછી અથવા અછતવાળી હોય, તો નિયોજક સદર અધિનિયમ હેઠળની જોગવાઈ અનુસાર ગ્રેચ્યુઈટી ચૂકવવા માટે બંધાયેલા રહેશે અને સદર હેતુ માટે નિયોજકે તફાવત પૂર્ણ કરવો પડશે અને ઘટ ભરપાઈ કરવી પડશે કારણ કે સદર અધિનિયમ હેઠળના સૂત્ર સાથે સુસંગત ચૂકવવાપાત્ર રકમ એ લઘુત્તમ રકમ છે જે મેળવવા માટે કર્મચારી હકદાર છે.

૯.૬ કલમ ૪(૫) કર્મચારીને વધુ સારો લાભ દાવો કરવા અને મેળવવા માટે સમર્થ બનાવે છે, જો તે સંસ્થાના સદર નિયમો હેઠળ અથવા કામદારો/યુનિયન સાથેના કોઈપણ સમાધાનના આધારે અથવા કોન્ટ્રાક્ટ અથવા એલ.આઈ.સી. સાથેની પોલિસી (જે, હવે, એક કાનૂની આવશ્યકતા છે) હેઠળ ઉપલબ્ધ હોય. વિશેષરૂપે, જ્યારે સ્કીમ/પોલિસી હેઠળની કોઈપણ જોગવાઈ ગ્રેચ્યુઈટી પેટે ચૂકવવાપાત્ર રકમને વૈધાનિક મર્યાદા સુધી મર્યાદિત કે પ્રતિબંધિત કરતી નથી અને/અથવા જ્યારે પોલિસી હેઠળના કોઈપણ ખંડ દ્વારા એલ.આઈ.સી.ની જવાબદારી વૈધાનિક મર્યાદા સુધી મર્યાદિત નથી.

૯.૭ પોલિસી હેઠળ એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ રકમ લાભાર્થી/કર્મચારીની છે અને બેંક/નિયોજકને એ કારણોસર પોલિસી હેઠળ એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ રકમ અથવા રકમના કોઈ ભાગને પણ રોકી રાખવાનો કે પોતાની પાસે રાખવાનો કાયદામાં કોઈ અધિકાર નથી કે તે સદર અધિનિયમ હેઠળ અને તે મુજબ ચૂકવવાપાત્ર રકમ કરતાં વધુ છે. આવી રકમ, જો પોતાની પાસે રાખવામાં આવે અથવા રોકી રાખવામાં આવે, તો તે બિનઅધિકૃત ગણાશે અને વ્યાજ સાથે ચૂકવવાપાત્ર થશે.

૧૦. આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતાં, કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીએ સદર અધિનિયમની કલમ ૪(પ) અને કલમ ૪(એ) હેઠળની જોગવાઈઓની કાળજીપૂર્વક તપાસ કરવી જોઈતી હતી અને ગુણદોષ પર દાવા અંગે નિર્ણય કરવો જોઈતો હતો કે, શું કામદારનો દાવો ટકવાપાત્ર છે અને મંજૂર થવાને પાત્ર છે કે નહીં. તેના બદલે, કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીએ સાદી રીતે, અને સીધા જ, અરજદારની અરજી રેસ-જુડિકેટના કારણોસર નકારી કાઢી હતી.

૧૦.૧ પ્રથમ દૃષ્ટિએ, આવા કેસોમાં, અરજદારનો દાવો રેસ-જુડિકેટથી બાધિત છે તેમ કહી શકાય નહીં, કારણ કે અરજદાર સ્કીમના ધ્યાને વધુ લાભ/રકમ માટે હકદાર છે કે નહીં તે પ્રશ્ન કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી દ્વારા અથવા તો આ કોર્ટ દ્વારા પણ (સામાન્ય હુકમ હેઠળ કે જેના દ્વારા બાબતો કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી દ્વારા નવી વિચારણા માટે રિમાન્ડ કરવામાં આવી હતી) અગાઉની કાર્યવાહીમાં નક્કી કરવામાં આવ્યો ન હતો.

૧૦.૨ તદુપરાંત, જે સમાધાન અવ્વયે કામદારને રકમ ચૂકવવામાં આવી હતી તેમાં પોલિસીનો ઉલ્લેખ ન હતો અને સમાધાનમાં એવી કોઈ શરત સમાવિષ્ટ નથી કે સદર અધિનિયમની કલમ જએ હેઠળ પોલિસી હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર રકમને ધ્યાનમાં લીધા વિના, કામદારોએ સમાધાન હેઠળ નક્કી કરેલ રકમ સ્વીકારવા માટે સંમતિ આપી હતી અને તેમણે સદર સ્કીમ હેઠળ ઉપલબ્ધ વધુ સારો લાભ મેળવવાનો અધિકાર જતો કર્યો હતો. કામદારોએ ક્યારેય વધુ લાભ જતો કર્યો નથી અને તેથી, દાવાને રેસ-જુડિકેટના કારણોસર નકારી શકાયો ન હોત.

૧૧. સમાધાન અને/અથવા કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીનો અગાઉનો હુકમ, એવું પ્રદાન કરતા નથી અથવા એવો નિર્ણય કરતા નથી કે દાવેદાર કામદાર એ બાબતથી વાકેફ હતા અને/અથવા તેમને જાણ કરવામાં આવી હતી કે તેઓ પોલિસી હેઠળ ઉપલબ્ધ વધુ રકમ/વધુ સારો લાભ મેળવવા માટે હકદાર છે અને/અથવા એલ.આઈ.સી.એ પોલિસી હેઠળ અગાઉથી જ વધુ રકમ ચૂકવી દીધી હતી અને અરજદારે આવી વધુ રકમ મેળવવાનો અધિકાર (સદર અધિનિયમની કલમ ૪(૫) હેઠળ) જતો કર્યો હતો.

૧૨. સામાવાળા નં. ૩ બેંકનો પણ એવો કેસ નથી કે અરજદારે સભાનપણે તથા એ જ્ઞાન અને માહિતી સાથે સદર અધિકાર જતો કર્યો હતો કે તેઓ સ્કીમ/પોલિસી હેઠળ એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર સદર વધુ રકમ માટે હકદાર છે અને સ્કીમ/પોલિસી હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર રકમ કરતાં ઓછી રકમ સ્વીકારવા સંમત થયા હતા.

૧૨.૧ વધુમાં, આ પ્રશ્ન અગાઉની કોઈપણ કાર્યવાહીમાં ક્યારેય ઉપસ્થિત કરવામાં આવ્યો ન હતો, નિર્ણય કરવાનો તો પ્રશ્ન જ નથી.

૧૨.૨ તેથી પણ, રેસ-જુડિકેટના કારણોસર અરજી નકારી કાઢવા માટે કોઈ કારણ કે વાજબીપણું ન હતું.

૧૨.૩ સદર અધિનિયમ હેઠળની જોગવાઈ નિયત કરે છે કે જો આવો લાભ ઉપલબ્ધ હોય તો કામદાર વધુ લાભનો દાવો કરવા અને મેળવવા માટે હકદાર બનશે અને સત્તામંડળ દાવાના ન્યાયનિર્ણયને માત્ર સદર અધિનિયમ હેઠળની જોગવાઈની શરતો પૂરતો મર્યાદિત રાખશે નહીં. કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી પાસે વધુ લાભ માટેના દાવાનો ન્યાયનિર્ણય કરવાની હકૂમત અને સત્તા તેમજ ફરજ છે.

૧૨.૪ આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતાં, દાવેદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલ અરજીને રેસ-જુડિકેટના કારણોસર નકારી કાઢવાના બદલે ગુણદોષ પર ધ્યાનમાં લઈને તેનો નિર્ણય કરવો જોઈતો હતો.

૧૩. આ ઉપરાંત, ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજરની કલમ ૧૧ હેઠળનો સિદ્ધાંત, કોર્ટમાં દાવાઓ/કાર્યવાહીઓ સંબંધે લાગુ પડે છે અને કોર્ટ દ્વારા તેનો આશરો લઈ શકાય છે તથા લાગુ કરી શકાય છે. જોકે, સત્તામંડળોએ હાલના અરજદારની અરજીને એ કારણોસર નકારી કાઢી હતી કે અરજી રેસ-જુડિકેટના સિદ્ધાંતોથી બાધિત હતી. કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી અને એપેલેટ ઓથોરિટીએ વધુ

સારા લાભની માંગ કરતી હાલના અરજદારની અરજી નકારી કાઢવામાં ભૂલ કરી હતી.

૧૩.૧ જોકે સમાન હકીકતો પર સમાન દાવા માટે સમાન પક્ષકારો વચ્ચેની એક અરજી અંગે ગુણદોષ પર અગાઉથી જ નિર્ણય થઈ ગયા બાદ, સમાન કર્મચારી દ્વારા સમાન નિયોજક વિરુદ્ધ સમાન દાવા માટે અને સમાન હકીકતો પર બીજી દાવા અરજીનો ન્યાયનિર્ણય કરવાનો સત્તામંડળ ઈનકાર કરી શકે છે, પરંતુ ધ પેમેન્ટ ઓફ ગ્રેયુઈટી એક્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ ગઠિત કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી અથવા એપેલેટ ઓથોરિટી, દાવા અરજી હેઠળ કરાયેલ દાવો સમાન પક્ષકારો વચ્ચેની કોઈપણ અગાઉની/પૂર્વ કાર્યવાહીમાં ન તો રજૂ કરાયો હતો કે ન તો ઉપસ્થિત કરાયો હતો કે ન તો તેનો ન્યાયનિર્ણય કરાયો હતો તે હકીકતની અવગણના કરીને દાવા અરજીને પ્રાથમિક તબક્કે જ નકારી કાઢવા માટે ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજરની કલમ ૧૧ હેઠળની જોગવાઈનો આશરો લઈ શકે નહીં.

૧૩.૨ હાલના કેસમાં, વિષયાધીન દાવા અરજી (જે આ પિટિશનમાં વિષયવસ્તુ છે) રજૂ કરતા પહેલાં અરજદારે સમાન દાવો ઉપસ્થિત કર્યો ન હતો.

૧૩.૩ એવું પ્રસ્થાપિત કરવા માટે રેકર્ડ પર કંઈ નથી કે જે સમયે અગાઉની અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી અને/અથવા સામાન્ય સમાધાન સધાયું હતું તે સમયે તેઓ વાકેફ હતા કે એલ.આઈ.સી.એ પોલિસી કોન્ટ્રાક્ટ

(જેના તેઓ લાભાર્થી હતા) હેઠળ વધુ રકમ ચૂકવી હતી અને તેમણે સદર અગાઉની અરજીમાં સદર રકમ માટે દાવો ઉપસ્થિત કર્યો હતો.

૧૩.૪ વાસ્તવમાં, ઉપર દર્શાવેલ બાબતો અને મુદ્દાઓ સંબંધે વાદગ્રસ્ત હુકમોમાં કોઈ ચર્ચા નથી. હુકમો વાસ્તવિક તેમજ કાનૂની પાસાઓ પર સંપૂર્ણપણે મૌન છે. આ મુદ્દાઓ પર બુદ્ધિનો ઉપયોગ કર્યા વિના હુકમો પસાર કરવામાં આવ્યા છે.

૧૩.૫ તેથી પણ, દાવા અરજીને રેસ-જુડિકેટના કારણોસર નકારી કાઢવા માટે કોઈ વાજબીપણું ન હતું.

૧૩.૬ આ ઉપરાંત, વધુ સારા લાભ માટેની હાલના અરજદારની અરજી નકારી કાઢતી વખતે, સદર સત્તામંડળો એ સમજવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા કે સદર અધિનિયમની કલમ ૪(૫) કે જે કર્મચારીને, જો કોઈપણ સ્કીમ અથવા પોલિસી અથવા કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળ ઉપલબ્ધ હોય તો વધુ સારો અથવા વધુ લાભ મેળવવાનો અધિકાર પ્રદાન કરે છે અને કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી આવી અરજીનો ન્યાયનિર્ણય કરવા અને ગુણદોષ પર યોગ્ય હુકમ પસાર કરવા માટે બંધાયેલ રહેશે.

૧૩.૭ સત્તામંડળ સદર અધિનિયમની કલમ ૪(એ) ને પણ ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ ગયું હતું જે ચુકવણીની જવાબદારી માટે પોલિસી/વીમો લેવાની ફરજ લાદે છે.

૧૩.૮ સત્તામંડળે એ પણ ધ્યાનમાં લીધું ન હતું કે પોલિસી લાભને વૈધાનિક મર્યાદા સુધી મર્યાદિત કરતી નથી.

૧૩.૯ સત્તામંડળ એ પણ ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ ગયું હતું કે નિયોજક એલ.આઈ.સી. દ્વારા પોલિસી હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલ રકમના માત્ર ટ્રસ્ટી છે અને તેથી, એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ રકમ/રકમના ભાગને પોતાની પાસે રાખી શક્યા ન હોત/રોકી શક્યા ન હોત. ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજરની કલમ ૧૧ હેઠળના સિદ્ધાંતને દાખલ કરતા અને લાગુ કરતા પહેલાં સત્તામંડળ ઉપર દર્શાવેલ પાસાઓ ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ ગયું હતું.

૧૩.૧૦ તેથી પણ, ખાસ કરીને જ્યારે કર્મચારીએ અગાઉ વધુ સારા લાભ માટે દાવો ઉપસ્થિત કર્યો ન હતો ત્યારે, સિવિલ પ્રોસિજર કોડમાંથી રેસ-જુડિકેટાનો સિદ્ધાંત આચાર કરીને વધુ સારા લાભની માંગ કરતી અરજી નકારી શકાયી ન હોત.

૧૪. શું અરજદાર પોલિસી અંગે અને/અથવા એલ.આઈ.સી.એ નિયોજકને વધુ/ઉચ્ચ રકમ ચૂકવી હતી અને બેંકે લાભાર્થીને પૂરી રકમ તબદીલ કરી ન હતી તે હકીકત અંગે વાકેફ હતા અને/અથવા તેમણે સદર હકીકતોના જ્ઞાન સાથે દાવા અંગે સમાધાન કર્યું હતું કે નહીં તે પ્રશ્નો, હકીકતના પ્રશ્નો છે જે સત્તામંડળ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવાવા જોઈએ અને તેમનો નિર્ણય માત્ર યોગ્ય

પુરાવાના ધ્યાને જ કરી શકાય છે. તેથી પણ, સદર પાસાઓ ધ્યાનમાં લીધા અને નક્કી કર્યા વિના અરજી નકારી શકાયી ન હોત.

૧૫. જો એમ માની પણ લેવામાં આવે કે હાલના સામાવાળાએ પણ ગ્રેચ્યુઇટીની ચુકવણી માટે નિર્દેશ માંગતી અરજી રજૂ કરી હતી (તેઓ સદર ૨૯ અરજદારો સાથે અરજદારોમાંના એક હતા) અને આવી અરજીમાં તેમણે ગ્રેચ્યુઇટીનો દાવો કર્યો હતો, પરંતુ તે હકીકત કે દાવો સદર અધિનિયમ હેઠળના સૂત્ર/જોગવાઈ અનુસાર (અને એલ.આઇ.સી. સાથેના કરારના ધ્યાને નહીં અને એલ.આઇ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ વધુ રકમ માટેનો કોઈ દાવો સદર અરજીમાં કરવામાં આવ્યો ન હતો) ઉપસ્થિત કરવામાં આવ્યો હતો તેને નજરઅંદાજ કરી શકાય નહીં અને રેસ-જુડિકેટના કારણોસર અરજી નકારી કાઢતી વખતે સત્તામંડળ તેની અવગણના કરી શક્યું ન હોત.

૧૫.૧ વસ્તુસ્થિતિ એ છે કે કોઈપણ અગાઉના તબક્કે અરજદારે એલ.આઇ.સી. સાથેની પોલિસીના બળે અને/અથવા તેના સંબંધે અને/અથવા એલ.આઇ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ વધુ રકમ સંબંધે વધુ લાભ માટેનો દાવો રજૂ કર્યો ન હતો.

૧૫.૨ આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતાં, સદર અધિનિયમમાં એવી કોઈ બાબત નથી કે જે કર્મચારીને કોઈપણ પોલિસી અથવા કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળ ઉપલબ્ધ

રકમના તફાવત એટલે કે વધુ/વધુ સારા લાભનો દાવો કરવા માટે મૂળભૂત અરજી દાખલ કરતા અટકાવી શકે.

૧૬. સદર અધિનિયમની કલમ ૪(૧) હેઠળ પ્રદાન કર્યા મુજબ જ્યારે ગ્રેયુઇટી ચૂકવવાપાત્ર થાય ત્યારે કર્મચારીને ગ્રેયુઇટીની પૂરેપૂરી રકમ ચૂકવવાની નિયોજકની ફરજ છે. તે તબક્કે, સદર અધિનિયમ હેઠળના સૂત્ર તેમજ પોલિસી અથવા કોન્ટ્રાક્ટ મુજબ ગ્રેયુઇટીની ગણતરી કરવી અને જે દર વધુ લાભદાયી હોય તે દરે ગ્રેયુઇટી ચૂકવવી એ નિયોજકની ફરજ રહેશે.

૧૭. જો નિયોજક પોતાની સદર ફરજ અદા કરવામાં નિષ્ફળ જાય અને ગ્રેયુઇટી પેટે રકમ ન ચૂકવે, તો કર્મચારી યોગ્ય અરજી સાથે કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીનો આશરો લઈ શકે છે, પરંતુ માત્ર એ કારણે કે પ્રારંભિક તબક્કે કર્મચારી પોતાની અરજીમાં વધુ સારા અથવા વધુ લાભનો દાવો કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે અને પોતાના દાવાને સદર અધિનિયમ હેઠળના સૂત્ર મુજબ ગણતરી કરેલ રકમ સુધી મર્યાદિત રાખે છે (શક્ય છે કે તેઓ એલ.આઇ.સી. સાથેની પોલિસી અંગે અને/અથવા પોલિસીની શરતો અનુસાર વધુ/ઉચ્ચ રકમ ઉપલબ્ધ/ચૂકવવાપાત્ર છે તે હકીકત અંગે વાકેફ ન હતા/જાણ પાણ કરવામાં આવી ન હતી), ત્યારે અરજદાર/કર્મચારીના દાવામાં રહેલ આવી ઘટ ઉપલબ્ધ વધુ સારો લાભ (જો કોઈપણ પોલિસી અથવા કોન્ટ્રાક્ટના આધારે હોય તો) ન ચૂકવવાના નિયોજકના કાર્યને વાજબી ઠેરવશે નહીં અને વધુ સારા લાભ માટેના દાવાને બાધિત કરશે નહીં.

૧૮. કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી પ્રાથમિક તબક્કે જ એ શક્યતાને નકારી શકે નહીં કે અગાઉ (એટલે કે જ્યારે તેમણે શરૂઆતમાં સદર અધિનિયમ હેઠળના સૂત્ર મુજબ દાવો ઉપસ્થિત કર્યો હતો ત્યારે) કર્મચારી જાણતા ન હતા અને તેમને ક્યારેય પોલિસી અંગે અને/અથવા પોલિસીની શરતો અનુસાર એલ.આઈ.સી. દ્વારા વધુ રકમ ચૂકવવાપાત્ર છે/ચૂકવવામાં આવી છે તે હકીકત અંગે જાણ કરવામાં આવી ન હતી.

૧૮.૧ આમ, કોઈપણ દષ્ટિકોણથી, રેસ-જુડિકેટના કારણોસર પ્રાથમિક તબક્કે જ અરજી નકારી કાઢવાનો નિર્ણય વાજબી નથી અને ટકી શકે તેમ નથી.

૧૯. જો આવો વધુ લાભ, જો ઉપલબ્ધ હોય તો, નિયોજક દ્વારા ચૂકવવામાં ન આવે અથવા સત્તામંડળ દ્વારા મંજૂર કરવામાં ન આવે, તો ચૂકવવામાં આવેલ રકમ અને સદર અધિનિયમની કલમ ૪(૫) ના આધારે મળવાપાત્ર રકમ વચ્ચેના તફાવતની માંગ કરતી બીજી અરજી ટકવાપાત્ર ગણાશે અને ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજરની કલમ ૧૧ આયાત કરીને અને લાગુ કરીને તેને નકારી શકાય નહીં. સદર અધિનિયમની કલમ ૪(૫) હેઠળની જોગવાઈને ધ્યાનમાં લેતાં, જો સત્તામંડળને કેસની હકીકતો પરથી જણાય અને જો તેને સંતોષ થાય તો, તે વધુ/વધુ સારો લાભ મંજૂર કરી શકે છે, જોકે અરજદારે કોઈ કારણસર (દા.ત. જ્ઞાન અથવા માહિતીના અભાવે) અગાઉની અરજીમાં આવા લાભનો દાવો ન પણ કર્યો હોય.

૨૦. ધ પેમેન્ટ ઓફ ગ્રેચ્યુઈટી એક્ટ એ એક કલ્યાણકારી કાયદો છે અને સદર અધિનિયમની કલમ ૪(પ) કર્મચારીને, સત્તામંડળ સમક્ષ અરજી દ્વારા, ગ્રેચ્યુઈટી પેટે ચૂકવવાપાત્ર વધુ રકમના સ્વરૂપમાં વધુ સારો લાભ માંગવાની મંજૂરી આપે છે. તેથી, ખાસ કાયદા દ્વારા નિર્મિત અને કર્મચારીને પ્રદાન કરાયેલ કલ્યાણકારી અધિકારને રેસ-જુડિકેટના સિદ્ધાંતના ટેકનિકલ કારણોસર નકારી શકાય નહીં.

૨૦.૧ સદર અધિનિયમ એ કલ્યાણકારી અને સામાજિક કલ્યાણનો અધિનિયમ છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતાં, કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીની ન્યાયનિર્ણયની સત્તાનું સંકુચિત રીતે કે ચુસ્તપણે અર્થઘટન કરી શકાય નહીં અને કરવું જોઈએ નહીં તથા સત્તામંડળની સત્તાને મર્યાદિત કે ઘટાડવી જરૂરી નથી પરંતુ સત્તામંડળની સત્તાનું એ રીતે અર્થઘટન કરવું જોઈએ જે સદર અધિનિયમના હેતુને આગળ વધારે. કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી અરજીમાં દાવો કરાયેલ રકમથી અવરોધ અનુભવ્યા વિના વાસ્તવિક ન્યાય કરવા અને કામદારને ચૂકવવાપાત્ર ગ્રેચ્યુઈટી પેટે પૂરેપૂરી રકમ ઉપલબ્ધ કરાવવા માટે યોગ્ય હુકમ પસાર કરવા માટે સક્ષમ છે, વિશેષરૂપે જ્યારે સદર અધિનિયમમાં કલમ ૪(પ) જેવી જોગવાઈ સમાવિષ્ટ છે જે સદર અધિનિયમ હેઠળના સૂત્ર મુજબ ચૂકવવાપાત્ર રકમ ઉપરાંત વધુ લાભ માટેના દાવાની મંજૂરી આપે છે.

૨૦.૨ કલમ ૭(૩) અને કલમ ૭(૩એ) માં "ચૂકવવાપાત્ર" શબ્દપ્રયોગનો ઉપયોગ અને "....સત્તામંડળ... નક્કી કરશે અને જો તપાસના

પરિણામે કોઈ રકમ ચૂકવવાપાત્ર હોવાનું જણાય તો સત્તામંડળ નિયોજકને આવી રકમ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપશે...." શબ્દપ્રયોગ એ સ્પષ્ટ કરે છે કે સત્તામંડળ પરની ફરજ "ચૂકવવાપાત્ર જણાતી હોય તેવી રકમ ચૂકવવા" હુકમ અને નિર્દેશ પસાર કરવાની છે અને તેથી, સદર અધિનિયમની કલમ ૪(૫) સાથે વંચાણે લેતાં કલમ ૭ હેઠળની સદર જોગવાઈઓના ધ્યાને, "ચૂકવવાપાત્ર રકમ" શોધી કાઢવી અને નક્કી કરવી તથા આવી રકમ માટે હુકમ પસાર કરવો એ સત્તામંડળની ફરજ છે અને તેણે હુકમ નિર્દેશને માત્ર અરજદાર દ્વારા અરજીમાં દર્શાવેલ હદ સુધી જ મર્યાદિત રાખવાની જરૂર નથી. સત્તામંડળ દાવાને બાધિત કરવા માટે ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજરની કલમ ૧૧ અને/અથવા ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજરના ઓર્ડર-૨ રૂલ-૨ હેઠળની જોગવાઈ આચાર કરી શકે નહીં અને લાગુ કરી શકે નહીં તથા કરવી જોઈએ નહીં તેમજ સદર જોગવાઈ લાગુ કરીને ગ્રેયુઈટીની ચુકવણી માટે નિર્દેશ માંગતી વખતે અરજદારે સમગ્ર/પૂરેપૂરો દાવો રજૂ કર્યો ન હતો અને વધુ સારા/વધુ લાભનો દાવો કર્યો ન હતો તેવી ધારણા પર અથવા ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજરની કલમ ૧૧ ના ધ્યાને અરજદાર બાધિત છે તેવી ધારણા પર અરજી નકારી શકે નહીં.

૨૦.૩ હાલના કેસમાં, સત્તામંડળોએ હાલના અરજદારની અરજી નકારી કાઢવામાં ભૂલ કરી હતી જેના દ્વારા અરજદારે વધુ/વધુ સારા લાભ દ્વારા તેમને મળવાપાત્ર રકમના તફાવતની ચુકવણી માટે અરજ કરી હતી.

૨૧. તે પ્રસ્તુત છે કે કેસની હકીકતો પરથી એવું ફલિત થયું છે કે વાસ્તવમાં, નિયોજક બેંકે પોતે જ, તે રકમની અને કર્મચારી/લાભાર્થી માટે ટ્રસ્ટી છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં લઈને, એલ.આઈ.સી. પાસેથી તેને પ્રાપ્ત થયેલ સમગ્ર રકમ અરજદાર કર્મચારીને ચૂકવી દેવી જોઈતી હતી.

૨૧.૧ પરંતુ નિયોજકે બિનઅધિકૃત રીતે અને મનસ્વી રીતે તથા અયોગ્ય રીતે વધુ રકમ પોતાની પાસે રાખી લીધી અને માત્ર એટલી જ રકમ ચૂકવી જે સદર અધિનિયમ હેઠળની જોગવાઈ/સૂત્ર મુજબ ચૂકવવાપાત્ર હતી. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ જ્યારે તેઓએ જાણ્યું કે એલ.આઈ.સી.એ વધુ/ઉચ્ચ રકમ ચૂકવી છે, ત્યારે તેમને સમજાયું કે તેઓ વધુ રકમ/વધુ સારો લાભ મેળવવા માટે હકદાર હતા અને તેથી, તેમણે વિષયાધીન અરજી દાખલ કરી હતી.

૨૧.૨ કમનસીબે, સત્તામંડળોએ રેસ-જુડિકેટાનો સિદ્ધાંત આચાર કરીને અરજી નકારી કાઢી હતી. વધુ/ઉચ્ચ રકમ માટે પોતાની હકદારી અંગે અજાણ હોવાને કારણે, અરજદારે પોતાની અરજીમાં આવી વધુ રકમ માટે અરજ કરી ન હતી પરંતુ જ્યારે તેમણે વધુ રકમ માટે પોતાની હકદારી અંગે જાણ્યું, ત્યારે તેમણે વિષયાધીન અરજી દાખલ કરી હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતાં. આવી હકીકતોના ધ્યાને, અન્યથા પણ, સત્તામંડળ રેસ-જુડિકેટાના કારણોસર અરજી નકારી કાઢવામાં વાજબી ન હતું.

૨૨. આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતાં, પિટિશન મંજૂર થવાને પાત્ર છે અને સત્તામંડળો દ્વારા પસાર કરાયેલ હુકમો રદબાતલ થવાને પાત્ર છે. તેથી, નીચે મુજબનો હુકમ પસાર કરવામાં આવે છે: –

[એ] રેસ-જુડિકેટના કારણોસર હાલના અરજદારની અરજી નકારી કાઢતા સત્તામંડળો દ્વારા પસાર કરાયેલ હુકમો રદબાતલ કરવામાં આવે છે.

[બી] આથી એવું જાહેર કરવામાં આવે છે કે હાલના અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલ અરજીનો ન્યાયનિર્ણય કરવો અને નિર્ણય કરવો એ સત્તામંડળની ફરજ છે અને વિષયાધીન અરજી સદર કારણોસર નકારી શકાયી ન હોત.

[સી] એવું પણ ઠરાવવામાં અને જાહેર કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા બેંક એલ.આઇ.સી. પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલ રકમની ટ્રસ્ટી છે અને તે અરજદારને ગ્રેચ્યુઇટી પેટે અન્યથા ચૂકવવાપાત્ર થતી રકમને રોકી રાખવા અથવા પોતાની પાસે રાખવા માટે હકદાર નથી. સામાવાળા બેંક / નિયોજક ટ્રસ્ટી તરીકે એલ.આઇ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ રકમ ધારણ કરે છે અને તેણે તે રકમ સંબંધિત કર્મચારીને ચૂકવી દેવી જોઈએ અને બેંક/નિયોજકને એલ.આઇ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ રકમ એટલે કે સદર અધિનિયમ મુજબ ચૂકવવાપાત્ર રકમ અને પોલિસી હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર (અને એલ.આઇ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ) રકમ વચ્ચેનો તફાવત પોતાની પાસે રાખવાનો કાયદામાં કોઈ અધિકાર નથી.

[ડી] સદર અધિનિયમ મુજબ ચૂકવવાપાત્ર રકમ અને એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ રકમને ધ્યાનમાં લીધા બાદ અરજદારને ચૂકવવાપાત્ર ચોક્કસ રકમ નક્કી કરવાનું સરળ બનાવવા માટે અને અરજદારને ચૂકવવાની થતી રકમ નક્કી કરવાનું તથા તેનું પ્રમાણ નક્કી કરવાનું પણ સરળ બનાવવા માટે તેમજ વ્યાજ (જે ચુકવણીમાં થયેલ વિલંબના ધ્યાને અચૂકવી રકમ પર ચૂકવવાપાત્ર થશે) નક્કી કરવાનું સરળ બનાવવા માટે કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીને અરજી ધ્યાને લેવા તથા વ્યાજ સાથે અરજદારને ચૂકવવાપાત્ર રકમ નક્કી કરવા અને તેનું પ્રમાણ નક્કી કરવા તેમજ બેંકને સદર અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર નક્કી થનાર વ્યાજ સાથે અરજદારને ગ્રેચ્યુઈટીની રકમ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપતો યોગ્ય હુકમ પસાર કરવાના નિર્દેશ સાથે કાર્યવાહી કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીને પરત મોકલવામાં આવે છે.

[ઈ] સત્તામંડળને સમગ્ર પ્રક્રિયા શક્ય તેટલી ઝડપથી પરંતુ આ હુકમની પ્રમાણિત નકલ મળ્યાની તારીખથી એક મહિના પછી નહીં તે રીતે પૂર્ણ કરવાનો પણ નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત અવલોકનો અને નિર્દેશ સાથે, હાલની પિટિશનનો નિકાલ કરવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત હદ સુધી રૂલ એબ્સોલ્યુટ કરવામાં આવે છે.

સહી/—

(કે.એમ. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.